

Total number of pages – 8

CODE : 34T LOPH

2024

LOGIC AND PHILOSOPHY

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Q. No. 1 carries 1 mark each ..... $1 \times 12 = 12$

Q. Nos. 2 - 13 carry 2 marks each ..... $2 \times 12 = 24$

Q. Nos. 14 - 23 carry 4 marks each ..... $4 \times 10 = 40$

Q. Nos. 24 - 27 carry 6 marks each ..... $6 \times 4 = 24$

Total = 100

Contd.

1. Give very short answers : 1×12=12

অতি চমু উত্তৰ দিয়া :

- (a) "Logic is a normative science." Is the statement true?
"তৰ্কবিজ্ঞান আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান।" কথাষাৰ সত্য নে ?
- (b) What kind of proposition does Scientific Induction establish?
বৈজ্ঞানিক আগমনে কোন প্ৰকাৰৰ বচন প্ৰতিষ্ঠা কৰে ?
- (c) What is the ground of Unscientific Induction?
অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ ভিত্তি কি ?
- (d) Who is the propounder of Scientific Realism?
বিজ্ঞানসন্মত বাস্তৱবাদৰ প্ৰবৰ্তক কোন ?
- (e) Give an example of non-moral action.
নিৰ্নৈতিক ক্ৰিয়াৰ এটি উদাহৰণ দিয়া।
- (f) What word does Buddha use to mean 'Mokṣa' or 'Liberation' ?
বুদ্ধই 'মোক্শ' বা 'মুক্তি'ক বুজাবলৈ কি শব্দ ব্যৱহাৰ কৰিছে ?
- (g) Which theory of Truth does Naive Realism support?
সৰল বাস্তৱবাদে সত্যতাৰ কোনটো মতবাদ সমৰ্থন কৰে ?
- (h) "Religion is faith in the conservation of values." Who said this?
"ধৰ্ম হ'ল মূল্যৰ অবিনাশিতাত বিশ্বাস।" কথাষাৰ কোনে কৈছিল ?
- (i) On which law is the quantitative mark of a cause based?
কাৰণৰ পৰিমাণগত লক্ষণ কি নিয়মৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত ?
- (j) How many instances are required for the method of difference?
ব্যতিৰেকী পদ্ধতিৰ বাবে কেইটা দৃষ্টান্তৰ প্ৰয়োজন হয় ?
- (k) What is the meaning of the Greek word 'Ethos' ?
গ্ৰীক শব্দ 'Ethos' ৰ অৰ্থ কি ?

(l) "Hypothesis is a provisional supposition." Is it true ?

"প্ৰকল্প হৈছে এটা আনুমানিক ধাৰণা।" এইটো সত্য নে ?

2. Give an example of Good Analogy. 2

সু-সাদৃশ্যানুমানৰ এটি উদাহৰণ দিয়া।

Or/ নাইবা

Give the definition of Scientific Induction. 2

বৈজ্ঞানিক আগমনৰ সংজ্ঞা দিয়া।

3. What do you mean by 'conjunction of causes' ? 2

'কাৰণ সমন্বয়' বুলিলে কি বুজা ?

Or/ নাইবা

State two advantages of Simple Observation. 2

নিৰীক্ষণৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

4. Mention two differences between Primary Quality and Secondary Quality. 2

মুখ্য গুণ আৰু গৌণ গুণৰ মাজত থকা দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

5. "Esse est percipi" Give the meaning of the statement. 2

"অস্তিত্ব প্ৰত্যক্ষ নিৰ্ভৰ" এই কথাষাৰৰ অৰ্থ কি ?

Or/ নাইবা

What is the theory of 'Pre-established harmony' ? 2

'পূৰ্ব স্থাপিত শৃংখলা' মতবাদ কি ?

6. Give an example of Fallacy of Non-observation. 2

অনবেক্ষণ দোষৰ এটি উদাহৰণ দিয়া।

7. What are the postulates of Ethics? 2
নীতিবিদ্যাৰ স্বীকাৰ্য সত্য কেইটা কি কি ?

Or/ নহিবা

What is the meaning of 'intention' in Ethics? 2
নীতিবিদ্যাত 'অভিপ্রায়' অৰ্থ কি ?

8. Write any two criticisms of Naive Realism. 2
সৰল বাস্তৱবাদৰ যিকোনো দুটা সমালোচনা লিখা।

9. Give a concrete example of method of difference. 2
ব্যতিৰেকী পদ্ধতিৰ এটি বাস্তৱ উদাহৰণ দিয়া।

10. Why is habitual action considered as an object of moral judgement? 2
অভ্যাসজনিত ক্ৰিয়াক নৈতিক অৱধাৰণৰ বিষয়বস্তু বুলি কিয় গণ্য কৰা হয় ?

11. What do you mean by 'vera cause'? 2
'অস্তিত্বশীল কাৰণ' বুলিলে কি বুজা ?

Or/ নহিবা

What is 'Working Hypothesis'? 2
'কাৰ্যকৰী প্ৰকল্প' কি ?

12. Give a concrete example of direct variation. 2
একমুখী বা প্ৰত্যক্ষ সহ-পৰিবৰ্তনৰ এটি বাস্তৱ উদাহৰণ দিয়া।

13. What is 'hypothesis concerning law'? 2
'নিয়ম সম্পৰ্কীয় প্ৰকল্প' কাক বোলে ?

14. What is Induction? State two differences between Induction and Deduction. 2+2=4
আগমন কাক বোলে ? আগমন আৰু নিগমনৰ মাজত থকা দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

Or/ নহিবা

State four points of difference between Scientific Induction and Unscientific Induction. 4

বৈজ্ঞানিক আগমন আৰু অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ মাজত থকা চাৰিটা পাৰ্থক্য লিখা।

15. What do you mean by the doctrine of 'Plurality of Causes'? Why is 'Plurality of Causes' not scientifically acceptable? 3+1=4

'নানা কাৰণবাদ' বুলিলে কি বুজা ? নানা কাৰণবাদ কিয় বিজ্ঞানসন্মত নহয় ?

Or/ নহিবা

Mention four characteristics of experiment. 4

পৰীক্ষণৰ চাৰিটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

16. Write a brief note on 'Mokṣa' or 'Liberation' as explained in Indian philosophy. 4

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ বৰ্ণনা অনুসৰি 'মোক্ষ' বা 'মুক্তি'ৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখা।

Or/ নহিবা

Explain the concept of 'Dharma' as 'Purusārtha'. 4

'পুৰুষাৰ্থ' হিচাপে 'ধৰ্ম'ৰ ধাৰণা ব্যাখ্যা কৰা।

17. Define Idealism. Name two idealistic philosophers mentioning their theories. 2+2=4

ভাৱবাদৰ সংজ্ঞা দিয়া। দুজন ভাৱবাদী দাৰ্শনিকৰ নাম তেওঁলোকৰ মতবাদৰ সৈতে উল্লেখ কৰা।

Or/ নহিবা

Write a short note on Plato's idealism. 4

প্লেটোৰ ভাৱবাদৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখা।

18. Write any four characteristics of Naive Realism. 4

সৰল বাস্তৱবাদৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

19. Mention the names of different kinds of Hypothesis. 4
প্রকল্পৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহৰ নাম উল্লেখ কৰা।

Or/ নাইবা

- What do you mean by 'Crucial Instance' ? 4
'চৰম দৃষ্টান্ত' বুলিলে কি বুজা ?

20. State two advantages and two disadvantages of the Method of Difference. 2+2=4

ব্যতিৰেকী পদ্ধতিৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

21. Briefly discuss the nature of Monads as described by Leibnitz. 4
লাইব্ৰনিছৰ বৰ্ণনা অনুসৰি 'মনাড'ৰ প্ৰকৃতি চমুকৈ আলোচনা কৰা।

22. Explain the mental stage of a voluntary action. 4
এটা ঐচ্ছিক ক্ৰিয়াৰ মানসিক স্তৰটো ব্যাখ্যা কৰা।

Or/ নাইবা

- Define Ethics. Why is Ethics called a normative science? 2+2=4
নীতিবিদ্যাৰ সংজ্ঞা দিয়া। নীতিবিদ্যাক কিয় আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান বুলি কোৱা হয় ?

23. "Religion is the source of morality." Explain the statement. 4
"ধৰ্মৰ পৰাই নীতিৰ উৎপত্তি।" কথাষাৰ ব্যাখ্যা কৰা।

Or/ নাইবা

- Write any four characteristics of religion. 4
ধৰ্মৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

24. Define Unscientific Induction and state its characteristics. 1+5=6
অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

Or/ নাইবা

- Define Analogy with an example. Mention its characteristics. 3+3=6
এটা উদাহৰণসহ সাদৃশ্যানুমানৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু এই বিধ অনুমানৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

25. Explain the principle of Uniformity of Nature. Why is it called the formal ground of Induction? 4+2=6
প্ৰকৃতিৰ একৰূপতা বিধিটো ব্যাখ্যা কৰা। এই বিধিক কিয় আগমনৰ আকাৰগত ভিত্তি বুলি কোৱা হয় ?

Or/ নাইবা

- What is Experiment? Describe the characteristics of Experiment. 1+5=6
পৰীক্ষণ কি ? পৰীক্ষণৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

26. What are the conditions of a valid hypothesis? Explain any two of them. 2+2+2=6

বৈধ প্ৰকল্পৰ চৰ্তসমূহ কি কি ? ইয়াৰে যিকোনো দুটা চৰ্ত ব্যাখ্যা কৰা।

Or/ নাইবা

- What are the stages of hypothesis? Explain with examples. 2+4=6
প্ৰকল্পৰ স্তৰ কেইটা কি কি ? উদাহৰণৰ সহায়ত ব্যাখ্যা কৰা।

27. Explain the Method of Agreement with concrete examples. 6
বাস্তৱ উদাহৰণসহ অম্বয়ী পদ্ধতিৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

Or/ নাইবা

- Define the Joint Method of Agreement and Difference with an example. 2+2+2=6
State two advantages of this method.

এটা উদাহৰণসহ মিশ্ৰ অম্বয়ী-ব্যতিৰেকী পদ্ধতিৰ সংজ্ঞা দিয়া। এই পদ্ধতিৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

— x —